

Innhold

Forord	11
<i>Rune Johan Krumsvik</i>	
 Introduksjon	
Digital innovasjon i skole og lærerutdanning?	17
<i>Rune Johan Krumsvik</i>	
 Kapittel 1	
En profesjonsfaglig digitalt kompetent lærer? Muligheter og utfordringer i teknologirike læringsomgivelser	26
<i>Anniken Furberg og Andreas Lund</i>	
Innledning: Den komplekse kompetansen	26
Hva er profesjonsfaglig digital kompetanse?	28
Teknologier – mer enn redskaper og verktøy	29
Teknologi og noen læringsteoretiske implikasjoner	30
Teknologi og fagdidaktikk: to caser	31
Profesjonsfaglig digital kompetanse i naturfag	31
Case 1: Prosjektarbeid om «Arv og miljø» – 10. klasse	33
Diskusjon knyttet til PfdK i naturfag	37
Profesjonsfaglig digital kompetanse i samfunnsfag	38
Case 2: Beslan – et prosjektarbeid om terror – Vg3	38
Profesjonsfaglig digital kompetanse – en modell	43
 Kapittel 2	
Lærerstudenters digitale kompetanseutvikling i lærerutdanningen: Hva sier forskningslitteraturen?	49
<i>Fredrik Mørk Røkenes</i>	
Innledning	49
Digital kompetanse i lærerutdanningen	50

Litteraturstudie av lærerstudenters digitale kompetanseutvikling i lærerutdanningen	51
Tilnærminger til digital kompetanseutvikling i lærerutdanningen.	52
Samarbeidslæring.	53
Metarefleksjon	53
Blandet læring	54
Modellering	55
Autentisk læring.	56
Student-aktiv læring.	56
Vurdering.	57
Gapet mellom teori og praksis	58
Digital kompetanseutvikling: Fortsatt upløyd mark.	59
Digitale fortellinger – Et praksiseksempel	60
Avslutning	62
Oppsummering	64
 Kapittel 3	
Veien mot profesjonsfaglig digital kompetanse for lærerstudenten.	70
<i>Gréta Björk Guðmundsdóttir og Geir Ottestad</i>	
Hva er profesjonsfaglig digital kompetanse?	70
Generisk digital kompetanse	71
Faglig og fagdidaktisk digital kompetanse	71
Profesjonsrettet digital kompetanse	72
Utviklingen av begrepet digital kompetanse	72
Digital kompetanse i skolen.	74
Lærerutdanningene og profesjonsfaglig digital kompetanse	77
Oppsummering	79
 Kapittel 4	
Lærerstudenters multimodale skrivepraksiser.	83
<i>Carl F. Dons</i>	
Innledning.	84
Skrijving og yrkesidentitet.	84
Tekst som tegn – Multimodalitet.	85
Digital kompetanse i lærerutdanningen	86
Digital eksamensmappe i pedagogikk	86
«På sporet av lærerrollen»	87
Metodisk tilnærming.	88
Funn	89
En survey om studiekvalitet.	90

Metode	91
Funn	91
SKRIVUT.	93
Metode	94
Funn	95
Oppsummering	97
Kapittel 5	
Appropriering av digital kompetanse i lærerutdanning	101
<i>Elen Instefford</i>	
Innledning.	101
Teoretisk perspektiv	102
Et møte med praksisfeltet – design og metode	105
Historier fra praksisfeltet	106
Kasus 1	107
Kasus 2	110
Drøfting.	113
Begrensninger	116
Oppsummerende betraktninger	117
Kapittel 6	
Navigering i læringens grenseland – om grenseflater mellom formell og uformell læring.	120
<i>Ola Erstad</i>	
Introduksjon	120
Digitale medier i skole og fritid	121
Læring og «literacy» i og utenfor skolen	123
Om å krysse grenser – «læringsliv».	124
Ulike grenseflater mellom formell og uformell læring	126
Eksempel 1: Læringsidentiteter og posisjoneringer	126
Eksempel 2: Vekslinger mellom fysiske og virtuelle læringsarenaer	127
Eksempel 3: Prosjektarbeid over tid og rom	130
Pedagogiske implikasjoner	133
Kapittel 7	
Faglig og ikke-faglig bruk av teknologi i klasserommet	136
<i>Marte Blikstad-Balas</i>	
Hvordan bruker elevene PC når læreren underviser?	138
Ansvar for egen læring eller ansvar for egen surfing	143
Men hva kan vi gjøre, da?	145

Kapittel 8

Omvendt undervisning i matematikk – en eksplorativ case-studie om en matematikklærers erfaringer med metoden	151
<i>Rune Johan Krumsvik, Lise Øen Jones og Marianne Øfstegaard</i>	
Sammendrag	151
Innledning	152
Bakgrunn	153
Veiledning og undervisvurdering	153
Tilpasset opplæring og omvendt undervisning	155
Situert læring og «flipped classroom»	156
«Flipped classroom»	157
«Flipped classroom/flipped learning»-begrepet	157
Forskning om «flipped learning» og «flipped classroom»	158
SMIL-studien (Sammenhengen mellom IKT og læringsutbytte)	159
Teoretisk rammeverk	160
Metode	161
Empirisk analyse	162
Kartleggingsfase	163
Intervensjonsfase	163
Evalueringsfase	164
Konklusjon	169

Kapittel 9

IKT i videregående skole	174
<i>Ann Sørum Michaelsen</i>	
IKT som grunnleggende ferdighet	174
Undervis, men i svært ulikt tempo	176
Fra et lærerstyrt til et elevsentrert klasserom	177
Digitale ferdigheter og informasjonskompetanse	181
Det globale klasserommet	184
Avslutning	187

Kapittel 10

«Flipped classroom – flipped learning»	190
Fra fokus på lærerens undervisning til elevens læring	
<i>Anne Cathrine Gotaas</i>	
Innledning	190
Teoretisk bakgrunn	191
Pedagogisk forankring	193
Bruk av «flipped learning» i norsk skole i dag	197

Min erfaring med «flipped learning»	201
Bakgrunn	201
Steg 1 – produksjon av video etter behov	201
Steg 2 – video tilgjengelig for elevene med det meste av lærestoffet	203
Steg 3 – Overgang til «full flip» – og undervisvurdering med på kjøpet	204
Hva med de elevene som ikke bruker videoene?	206
En alternativ praktisering av «flipped learning»	207
Bruk av video fremfor oppgaver som hjemmearbeid sett i lys av pedagogisk teori	208
Teknologien	211
Kapittel 11	
Forskningsbasert multimedialæring	214
<i>Øystein Olav Skaar</i>	
Læring	215
Fleirkoding	217
Kognitiv last	220
Ibuande last er knytt til lærestoffet.	220
Overflødig last er knytt til undervisningsdesignet	221
Relevant last er knytt til den lærande.	221
Aktiv læring.	222
Undervisning.	226
Prinsipp for regulering av ibuande last.	226
Prinsipp for reduksjon av overflødig last	227
Prinsipp for fostring av generativ last.	229
Avslutning (... alt er ikkje like enkelt)	229
Kapittel 12	
Digital lesing – hva vet vi?	236
<i>Bjarte Furnes og Elisabeth Norman</i>	
Innledning.	236
Hva er lesing?.	237
Hva karakteriserer digitale tekster?.	240
Hva karakteriserer den digitale leseprosessen?	241
Hvilke kompetanser er nødvendige ved digital lesing, og hvordan kan du som lærer støtte elevens digitale leseutvikling?	243
Forkunnskaper.	243
Selvregulering og metakognitive ferdigheter	246
Visuospatiale ferdigheter	249

Motivasjon.	251
Avslutning	252
Kapittel 13	
Formativ e-vurdering i høyere utdanning.	256
<i>Kristine Ludvigsen og Kjetil Egelanddal</i>	
Sammendrag	256
Hva er en god formativ vurderingspraksis?.	257
Formativ vurdering og tilbakemeldinger	257
Formativ e-vurdering.	259
Eksempel 1: Digital samskriving	261
Eksempel 2: Formativ e-vurdering med responsteknologi i forelesninger	264
Eksempel 3: «Just in moment teaching».	269
Avsluttende refleksjon	270
Kapittel 14	
Learning Analytics i skole og høyere utdanning.	274
<i>Rune Johan Krumsvik og Fredrik Mørk Røkenes</i>	
Innledning.	274
Teknologiske utviklingstrekk – Learning Analytics	280
Hvordan Learning Analytics anvendes	283
Hva er gjort av forskning innen Learning Analytics så langt?.	291
Avslutning og implikasjoner.	294
Vedlegg 1 Tematisk analyse av Learning Analytics-studier (LA)	306
Epilog	
Digitale paradoks og undervisningskvalitet	320
Bidragstere	328
Register	333